

SLOVENSKÝ RYBÁRSKY ZVÄZ – Rada Žilina

010 55 ŽILINA, Andreja Kmeťa 20

Ministerstvo životného prostredia SR
Sekcia vôd
Nám. Ľ. Štúra 1
812 35 Bratislava

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo

Vybavuje/linka

Žilina

Vec

2749/1686/15-OTV

Ing. Tibor Krajč, PhD.
(041-5073615)

30.11.2015

Pripomienky k Vodnému plánu Slovenska (v MPK) - zaslanie

Slovenský rybársky zväz – Rada Žilina, ako užívateľ rybárskych revírov na Slovensku, Vám zasiela nasledovné stanovisko k materiálu „Vodný plán Slovenska“ v rámci medzirezortného pripomienkového konania.

Zásadná pripomienka č.1:

Predložený Vodný plán má pre užívateľa rybárskych revírov nízku výpovednú hodnotu, podľa nás, nedostatočne poukazuje na aktuálne problémy a nenavrhuje konkrétne riešenia ani postupy na zlepšenie súčasného stavu.

- **Požadujeme, aby bola do kapitoly 5 dopracovaná časť, ktorá jasne a zrozumiteľne vyhodnotí prvý plánovací cyklus.**

Zdôvodnenie: Spracovaný Vodný plán je veľmi rozsiahly, ale získané ukazovatele a výsledky v kapitole 5 sú málo rozanalyzované, nenaznačujú príčiny tohto stavu. Pozitívne hodnotíme doplnenie údajov o monitorovaní vôd v prílohe 5.1. Chýba nám v ňom však sumárne záverečné zhodnotenie súčasného stavu, ako aj jasné vyjadrenie či sa najdôležitejšie ukazovatele v prvom plánovacom období zlepšili alebo zhoršili, a tiež vyhodnotenie trendu sledovaných ukazovateľov.

- **Navrhujeme, aby sa stanovil termín na sumárne vyhodnotenie prvého plánovacieho cyklu vrátane výsledkov získaných v rokoch 2013-2015. Tento termín navrhujeme do konca roka 2016.**

Zdôvodnenie:

Ako významný nedostatok považujeme, že materiál vychádza z údajov zistených po rok 2012, čo je pre plánovacie obdobie 2016-2021 nedostačujúce. Sumárne vyhodnotenie prvého plánovacieho obdobia za roky 2009 – 2015 je z nášho pohľadu žiaduce. Doplnenie údajov za roky 2013-2015 môže poukázať na trend vývoja sledovaných ukazovateľov a môžu napomôcť prijať niektoré opatrenia na prípadné zmeny.

Zásadná Pripomienka č.2 :

Požadujeme do kapitoly 6 (Environmentálne ciele a výnimky) jasne zadefinovať prioritné ciele pre druhý plánovací cyklus.

Vodný plán Slovenska považujeme za málo konkrétny a podľa nášho názoru nedostatočne rieši niektoré aktuálne problémy vodného hospodárstva ako napr. zhoršovanie stavu útvarov povrchových vôd. Predložený návrh Vodného plánu takto formulovaný nemá ambície zlepšiť tento stav, čo považujeme za jeho hlavný nedostatok.

- **Žiadame stanovené ciele pre zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity tokov z prílohy č. 6 presunúť a doplniť do kapitoly 6 medzi prioritné ciele pre II. plánovacie obdobie.**

Zdôvodnenie: Navrhujeme pre stanovovanie cieľov vychádzať z kapitoly 5.1.7.1 Vyhodnotenie dopadov obr. 5.1.8, nakoľko práve tu uvedené výrazné zmeny hydromorfologických pomerov a vplyv organického znečisťovania sú najväčším rizikom aj pre ďalšie obdobie.

- **Žiadame aktualizovať a následne určiť priority pri odstraňovaní a spriechodňovaní migračných bariér uvedených v prílohe 8.4a**

Zdôvodnenie:

V Plánoch manažmentu Dunaja a Visly sú v prílohách č. 8.4a plánované projekty na zlepšenie a zabezpečenie pozdĺžnej priechodnosti toku. Navrhujeme, aby sa aktualizovali priority na spriechodňovanie migračných bariér, nakoľko zoznam obsahuje veľa priečných stavieb, pričom niektoré významné bariéry je nutné a potrebné spriechodniť v čo najkratšom čase (napr. bariéry na spodnom úseku rieky Turiec v Martine).

Zásadná pripomienka č.3 :

Požadujeme, aby prostredníctvom zavedenia Environmentálneho informačného systému v súvislosti s využívaním povrchových a podzemných vôd boli sprístupnené všetky vydané rozhodnutia o nakladaní s vodami tak, aby priamo verejnosť mohla poukazovať na nedodržiavanie, príp. porušovanie podmienok uvedených v príslušnom rozhodnutí. V nadväznosti na to, žiadame zabezpečiť jednotnú a prehľadnú evidenciu o všetkých vydaných rozhodnutiach v súvislosti so starostlivosťou o vodné toky.

Zdôvodnenie:

Neprehľadný systém vo vydaných vodoprávných rozhodnutiach, ktorý na Slovensku máme, zhoršuje možnosť nápravy v tejto oblasti. Je, podľa nás, nanajvýš potrebné zaviesť evidenciu vydaných vodoprávných rozhodnutí napr. s ohľadom na manipulačné poriadky, rozhodnutia na odber vôd, rozhodnutia na vypúšťanie odpadových vôd, povoľovanie MVE a iné a túto evidenciu voľne sprístupniť. Keďže sa jedná o verejne dostupné informácie máme záujem, aby sme ako užívateľ rybárskych revírov mali k týmto informáciám voľný, celoročný prístup.

Prostredníctvom zavedenia IS sa umožní užívateľovi rybárskych revírov zefektívniť administratívnu prácu v súvislosti s pripomienkovaním predkladaných dokumentov a podávaní stanovísk k žiadostiam o

stanovisko. Žiadame, aby nový IS zabezpečil informácie o činnostiach, o ktorých sa dnes informuje iba prostredníctvom verejných vyhlášok, čo neumožňuje verejnosti dostatočne zapájať sa do niektorých riešení. Zdôrazňujeme našu skúsenosť, že súčasný systém informovanosti verejnosti (cez Enviroportál EIA/SEA, OÚŽP-správne konania) túto požiadavku nerieši dostatočne.

Zásadná pripomienka č.4 :

- **Nie je posúdený aktuálny stav a vplyv existujúcich MVE na vodné ekosystémy a na migráciu našich pôvodných druhov rýb.**
- **Žiadame, aby sa stanovila povinnosť pre investora MVE zabezpečiť posúdenie vplyvu MVE nie len pre konkrétnu lokalitu, ale aby sa posúdil vplyv na celý vodný útvar, prípadne povodie príslušného vodného toku.**
- **Na základe vyššie uvedeného žiadame dopracovať kapitolu 5.**

Zdôvodnenie:

Počas predchádzajúcich rokov sme v konaniach vo veci výstavby MVE poukazovali na viaceré negatívne zásahy a vplyvy na vodné ekosystémy, ktoré spôsobuje ich výstavba.

Predložený Vodný plán tieto vplyvy nevyhodnotil dostatočným spôsobom, neuviedol žiadne relevantné údaje o vplyve týchto priečných stavieb a je tu tak veľké riziko, že pokračujúca výstavba MVE spôsobí aj v ďalšom období ďalšie zmeny najmä v súvislosti s kumulatívnymi vplyvmi výstavby MVE v jednotlivých povodiach.

Počas sledovaného obdobia v prvom plánovacom cykle sa na postavených a prevádzkovaných MVE tieto negatívne faktory nijako nehodnotili. Sme totiž toho názoru, pričom čerpáme z viacročných skúseností a vieme to doložiť aj vedeckými publikáciami, že budovanie priečných stavieb v tesnej blízkosti za sebou, problém v strate biodiverzity násobí. Túto požiadavku budeme presadzovať aj pri novele zákona č. 24/2006 Z. z. - o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Zásadná pripomienka č.5 :

- **Žiadame, aby sa stanovila pre II. plánovací cyklus konkrétna úloha a cieľ (6):**
Posúdiť funkčnosť existujúcich rybovodov na významných vodných tokoch na ich priečných vodných stavbách na Slovensku.

Zdôvodnenie:

V kapitole 4.1.4.1 Narušenie pozdĺžnej spojitosti riek a habitatov v PMD sa uvádza, že z 1002 testovaných útvarov priečných stavieb má 107 funkčný rybovod. S týmto tvrdením nesúhlasíme, nakoľko posudzovanie funkčnosti rybovodov na Slovensku nebolo doposiaľ nikdy vykonané. Monitoring migračných bariér, na ktoré sa materiál odvoláva (ŠOP SR), nebol vykonávaný s cieľom posúdiť narušenie pozdĺžnej kontinuity vodných tokov. Táto úloha riešila vplyv migračných bariér na ochranu biotopov a už vôbec neriešila vyhodnocovanie funkčnosti existujúcich rybovodov.

Navyše ani súčasný návrh opatrení nerieši túto oblasť komplexne, nakoľko navrhovaný systém sa zaoberá iba posudzovaním rybovodov na novovznikajúcich stavbách po ich výstavbe. Vyhodnotenie dopadov v kapitole 5.1.7.1, obr. 5.1.8 pritom jasne dokumentuje významnosť prerušenia spojitosti tokov, ktoré spôsobujú významné hydromorfologické zmeny na vodných tokoch.

Zásadná pripomienka č.6 :

Žiadame, aby sa pozornosť pri povolovaní výstavby MVE v ďalšom období sústredila aj na vplyvy na ochranu prírody, vrátane území európskeho významu, ochranu mokradí a tiež na primerané posúdenie v zmysle Natury 2000.

Keďže sme toho názoru, že aktuálna koncepcia využívania HEPu nie je dobrá, požadujeme, aby sa korigovali vyjadrenia o výstavbe MVE v predložennom materiáli na str. 42 druhý odsek, na strane 96 (časť 4.1.4.4) a tiež na str.275 (časť 10.3). Žiadame, aby sa materiál neodvolával na súčasnú koncepciu využitia HEPu, nakoľko tento strategický materiál nie je v súlade s cieľmi stanovenými Rámcovou smernicou o vode.

Zdôvodnenie:

V predchádzajúcich rokoch (od prijatia koncepcie v roku 2009 a 2011) sme nedokázali, ako užívateľ rybárskych revírov na Slovensku, zabrániť enormnej výstavbe MVE, čo spôsobilo nezvratnú degradáciu niektorých úsekov našich tokov takým spôsobom, že dnes bude veľmi ťažké zabezpečovať základné biologické procesy správne fungujúcich spoločenstiev vodných ekosystémov. Hlavným problémom je obmedzenie až úplné zastavenie migrácií rýb narušením kontinuity tokov, pričom tento stav bol vyhodnotený ako zásadný faktor pre narušenie prirodzených spoločenstiev.

Zo spracovaného materiálu VPS pre druhý plánovací cyklus vyplynulo (časť 5.1.6.2., napr. na str. 144), že medzi najvýznamnejšie vplyvy zhoršujúce stav vôd na Slovensku patrí zmena vodných biotopov, na ktoré najviac pôsobí narušenie pozdĺžnej kontinuity tokov. Sme toho názoru, že doterajší systém podpory výstavby MVE realizovaný prostredníctvom koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu (HEP) na Slovensku bol jedným z najvýznamnejších negatívnych faktorov, ktoré dlhodobô pôsobia na zhoršovanie stavu vodných útvarov v oblasti zachovania dobrého ekologického stavu.

Je nevyhnutné prehodnotiť priority a jasne stanoviť ciele pre zachovanie dobrého stavu vôd. Zdôrazňujeme, že každá priečna stavba tvorí migračnú bariéru pre vodné ekosystémy z významným nenávratným a dlhotrvajúcim dôsledkom na toto prostredie. Máme za to, že každá výstavba MVE zhorší stav vôd na území Slovenska, s výnimkou ich výstavby na už existujúcich nepriechodných migračných bariérach, pričom ani na týchto profiloch to nemusí mať pozitívny vplyv na dotknutý vodný ekosystém.

Zásadná pripomienka č.7 :

Zásadná pripomienka k výhl'adovým infraštruktúrnym projektom v kap. 4.1.4.4

Žiadame vypustiť z tejto kapitoly vodnú elektrárňu Sereď, prečerpávaciu vodnú elektrárňu Ipel', vodné dielo Slatinka, vodárenskú nádrž Tichý potok a zámer využitia hydroenergetického potenciálu v rámci komplexného využitia Dunaja nad Bratislavou. Uvedené projekty neprešli posudzovaním vplyvu na životné prostredie v procese EIA v súlade s príslušnými smernicami EÚ, ani posudzovaním podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode.

Zdôvodnenie:

Začlenenie konkrétnych projektov do plánov manažmentu povodí bez vyhodnotenia predpokladaných vplyvov na ekologický stav vodných útvarov, územia Natura 2000 a hladiny podzemnej vody a bez preukázania splnenia podmienok článku 4.7 RSV je nezákonný postup, ktorý je v rozpore s komunitárnym právom EÚ. Porušovanie článku 4.7 v súčasnosti preveruje Európska komisia a pokiaľ Slovensko neurobí v tomto smere nápravu, hrozia sankčné postihy za porušovanie komunitárneho práva.

Zásadná pripomienka č.8 :

Na str. 105, k bodu 4.1.5.2 **Mimoriadne zhoršenie kvality vôd**

V oblasti šetrenia Mimoriadneho zhoršenia kvality vôd požadujeme, aby sa vytvorila databáza potencionálnych rizík a znečisťovateľov vôd. Na základe vydaných rozhodnutí na vypúšťanie odpadových vôd, prípadne na základe predmetu činnosti jednotlivých producentov a spracovateľov rôznorodých látok s potencionálnym rizikom ekologickej havárie vo vzťahu k ochrane vôd požadujeme viesť evidenciu v navrhnutom IS v našej pripomienke č.2. Na základe týchto podkladov bude možné operatívnejšie pristúpiť k spracovaniu havarijných plánov, resp. ich aktualizácií, vyriešiť viaceré ekologické havárie a eliminovať ich dopad, prípadne im predchádzať.

Zdôvodnenie:

Podľa zverejnených údajov vo VPS nám počet registrovaných MZV dlhodobo neklesá. MZV pritom významne ovplyvňujú viaceré ukazovatele kvality vôd a majú tak významný podiel na súčasnom stave. Navyše rozvoj hospodárstva (pribúdajú bioplynové stanice, ako aj iné prevádzky ohrozujúce kvalitu vôd, naopak niektoré prevádzky starnú) si vyžaduje prísnejší spôsob monitorovania týchto vplyvov. Cieľom by malo byť zvýšiť prevenciu vzniku týchto potencionálnych rizík.

Zásadná pripomienka č.9

V časti 2.4.1 Iné významné aktivity a novo vznikajúce problémy žiadame uviesť do cieľov hľadanie riešenia v oblasti kvalitatívneho a kvantitatívneho manažmentu sedimentov v kapitole 5.

Zdôvodnenie:

Sedimenty vodných nádrží sú dlhodobo neriešeným problémom na území Slovenska najmä z hľadiska vysokých finančných nákladov na realizáciu tých opatrení. Azda najlepším príkladom sú VD Krpeľany, VN Môt'ová a Zdrž Čunovo na Dunaji. Aj v súvislosti s výstavbou MVE spôsobujú sedimenty v novovzniknutých zdržiach veľké problémy, ktoré sú len veľmi zložito riešiteľné. Uvedený problém sa pritom v schvaľovacom procese nijako nerieši, keďže nie je v strategických problémoch vymenovaný. Pokračujúcim problémom sú environmentálne záťaž (najmä obsah chemických látok a ťažkých kovov vo vodnom prostredí). Tieto prípady vnímame najintenzívnejšie na VN Zemplínska Šírava (PCB látky), ale aj rieke Nitra (ťažké kovy), pričom vplyv týchto látok významne znižuje hodnotu rýb a ostatných vodných živočíchov v týchto vodných tokoch.

Zásadná pripomienka č. 10

Žiadame v časti 2.4.1 Iné významné aktivity a novo vznikajúce problémy jasne stanoviť nositeľa úlohy a stanoviť krátkodobé a dlhodobé ciele v tejto oblasti

Zdôvodnenie:

Stav rodu *Acipenseridae* v strednej časti Dunaja nie je priaznivý. Súhlasíme a pozitívne hodnotíme, že ministerstvo uviedlo túto oblasť ako jeden z problémov, ktoré je dobré monitorovať, vyhodnocovať a navrhovať riešenia na zlepšenie stavu vo výskyte „Citesových druhov“ pôvodných druhov rodu *Acipenser* u nás.

Zásadná pripomienka č. 11

Vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb

- Na str. 49, časť 3.6 žiadame preformulovať celú časť a zosúladiť text s tabuľkou 3.6.
- Zároveň žiadame do cieľov VPS (aj na str. 288) stanoviť mechanizmus a environmentálne ciele (časť 6) pre zvýšenie pozornosti voči týmto chráneným druhom vôd, s cieľom zvýšiť ich celkový počet a tiež stanoviť manažment vôd vhodných pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb.
- Prostredníctvom tohto ustanovenia žiadame zabezpečiť a efektívnejšie uplatňovať ochranu vodných biotopov s cieľom dosiahnuť dobrý stav vôd na územiach začlenených do tejto skupiny vodných tokov.
- V kapitole 6.1.3 na str. 191 poslednú vetu „ V prípade ak voda ... „ navrhujeme vypustiť!

Zdôvodnenie:

V súčasnosti sa tento štatút ochrany vôd so zreteľom na ochranu vodných organizmov vrátane pôvodných druhov rýb sa využíva minimálne. Sme toho názoru, že zaradenie resp. vyhlásenie necelých 10 % z celkovej dĺžky vodných tokov Slovenska za „ Vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb“ - je nedostatočné. Zásahom do vodných tokov ako napr. ťažba riečnych materiálov, bodové zdroje znečistenia alebo necitlivé protipovodňové opatrenia na niektorých významných úsekoch vodných tokov nie je možné zabrániť, čoho výsledkom je ich zhoršujúci sa stav. Dôkazom toho, že v posledných šiestich rokoch sa tejto oblasti nevenovala žiadna pozornosť je, že v časti len 3 „slovom tri“ krátke vety!

Požadujeme preto, aby sa tejto oblasti venovala zvýšená pozornosť. Navrhujeme vytvoriť kritériá a následne spracovať klasifikáciu vodných tokov pre tieto útvary, čo môže významne napomôcť zlepšiť ochranu z hľadiska napĺňania požiadaviek § 5 od.1 a § 10 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Podľa kategorizácie bude možné vytvoriť zásady na uplatňovanie manažmentových opatrení pre zachovanie, príp. zlepšenie aktuálneho stavu, prípadne dobrý stav zachovať. Na uvedených lokalitách by mali byť obmedzené činnosti, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na vodné biotopy. Navrhujeme, aby sa pre tieto lokality vytvorili manažmentové opatrenia, príp. plány starostlivosti, ktoré budú založené na revitalizačných opatreniach a predbežnej opatrnosti proti negatívnym vplyvom do vodných tokov. Cieľom bude snaha aj na týchto lokalitách realizovať v súlade s najnovšími poznatkami v oblasti revitalizácie vodných tokov dotknutých predchádzajúcimi zásahmi. Jedným z prioritných cieľov bude prinavrátiť vybrané úseky tokov zaradených a vyhlásených podľa § 5 vodného zákona do ich pôvodného stavu, tzn. do stavu kedy väčšina tokov dosahovala dobrý ekologický stav.

Zásadná pripomienka č. 12

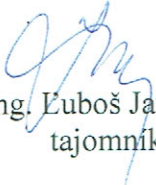
Do kapitoly 5.1.3 a 5.3.4 Ekologický stav v časti hodnotenie ekologického stavu, monitoring žiadame dopracovať myšlienku spoločného monitoringu vodných ekosystémov vrátane rýb

Zdôvodnenie:

Cieľom našej pripomienky je, aby sa efektívne využili finančné prostriedky na monitoring a tiež aby sa zabezpečil priebežný zber dát, tak ako je to napr. pri fytoplanktóne a fytobentose. Na Slovensku prebiehajú aj niektoré iné monitorings financované napr. z OP ŽP (monitoring pre Natura 2000) a zastrešované Ministerstvom životného prostredia SR. Navrhujeme preto, aby sa v nasledujúcom období využili a naakumulovali finančné zdroje na priebežné zbieranie údajov a bola tak možnosť zvýšiť preukaznosť získaných výsledkov.

Veríme, že naše pripomienky budú zohľadnené v Medzirezortnom pripomienkovom konaní k Vodnému plánu SR a budeme tak môcť v ďalšom období hájiť záujmy rybárstva podľa § 4 ods.1 zákona č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov. Slovenský rybársky zväz má eminentný záujem aktívne sa spolupodieľať na plnení vytýčených cieľov v ďalšom programovom období a snažiť sa o zlepšenie súčasného stavu.

S pozdravom

Ing. Ľuboš Javor
tajomník

